

KATEDRA APLIKOVANÉ LINGVISTIKY FILOZOFICKÉ FAKULTY UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI – SOUČASNÝ STAV A PERSPEKTIVY

DEPARTMENT OF APPLIED LINGUISTICS, FACULTY OF ARTS, PALACKÝ UNIVERSITY IN OLOMOUC – CURRENT STATE AND PERSPECTIVES

Jiří Nový

Příspěvek seznamuje se současným stavem výuky cizích jazyků na jednotlivých jazykových pracovištích Univerzity Palackého v Olomouci. Podává přehled o nejdůležitějších oblastech činnosti Katedry aplikované lingvistiky FF UP. Největší pozornost je věnována pedagogické činnosti (organizace výuky, personální zajištění, přehled nabízených kurzů, mezinárodní certifikace), dále pak oblasti vědecké a odborné a v neposlední řadě také zahraniční spolupráci katedry. Důraz je kladen na systematické rozvíjení cizojazyčných kompetencí s orientací jak na obecnou, tak zejména na odbornou, profesní a akademickou komunikaci.

Klíčová slova: cizí jazyky, pedagogická činnost, typy jazykových kurzů, certifikace, cizojazyčné kompetence

The article introduces the current state of teaching foreign languages at various language departments of the Palacký University in Olomouc. It gives an overview of the most important areas of activities of the Department of Applied Linguistics of the Faculty of Arts at the Palacký University in Olomouc. The greatest attention is paid to the pedagogical activities (organisation of teaching, provision of staff, overview of offered courses, international certification), then to the scientific and specialised areas and last but not least also to the international cooperation of the department. The author focuses on the systematic development of foreign language competences with the orientation on the general and especially on the specialised, professional and academic communication.

Key words: foreign languages, pedagogical activities, types of language courses, certification, foreign language competences

1. Cizí jazyky na Univerzitě Palackého

Výuka cizích jazyků je pro posluchače nefilologických oborů na druhé nejstarší univerzitě v České republice – Univerzitě Palackého realizována na samostatných pracovištích celkem osmi fakult, přičemž nedochází k žádné koordinaci těchto pracovišť. V akademickém roce 2013/14 vypadá situace s výukou CJ na UP následovně:

- Na Cyrilometodějské teologické fakultě je výuka cizích jazyků zajišťována Oddělením jazyků na Katedře filozofie a patrologie. Vyučovány jsou latina, italština, angličtina a němčina.
- Na Lékařské fakultě se Centrum pro výuku cizích jazyků specializuje především na výuku odborné angličtiny a němčiny, dále pak latiny a češtiny pro cizince, a to vzhledem k relativně vysokému počtu zahraničních posluchačů.
- Na Přírodovědecké fakultě je v Kabinetu cizích jazyků dominantním jazykem angličtina, vyučovány jsou ale také němčina a ruština.
- Na Fakultě tělesné kultury je výuka cizích jazyků poměrně skryta pod Katedrou společenských věd v kinantropologii, kde existuje Oddělení jazykové přípravy nabízející převážně výuku angličtiny, ale také základní kurzy ruštiny a němčiny.
- Na Pedagogické fakultě bylo Centrum jazykové přípravy před nedávnem jako na jediné fakultě UP zrušeno a výuka CJ je pro nefilologické obory realizována na Katedře německého jazyka a na Katedře anglického jazyka.
- Na Právnické fakultě se na Katedře jazyků vyučuje výhradně odborný jazyk – odborná angličtina, němčina a francouzština.

- Na Fakultě zdravotnických věd najdeme výuku CJ na Katedře společenských a humanitních věd, a to převážně angličtinu a latinu. (Vítková, 34)

Na osmé fakultě UP – Filozofické fakultě poskytuje Katedra aplikované lingvistiky (KAL) bezesporu nejširší nabídku cizích jazyků – vyučují se angličtina, arabština, francouzština, italština, němčina, rumunština, ruština a španělština všech znalostních úrovní Evropského referenčního rámce.

2. Pedagogická činnost KAL

Výuka cizích jazyků na KAL je koncipována jako specializovaná jazyková příprava zaměřená na rozvoj schopnosti cizojazyčné komunikace v odborných a profesních situacích a na osvojení relevantních akademických dovedností v souladu s mezinárodními (*Společný evropský referenční rámec pro jazyky, Evropské jazykové portfolio pro VŠ*) i národními dokumenty (*Q-RAM MŠMT, Popisy jazykových kompetencí v odborném a akademickém cizím jazyce – kritéria pro jejich hodnocení*, MU Brno 2010).

Zvyšující se zájem o jazykové vzdělávání na KAL

Vysoký počet studentů a zvyšující se zájem o jazykové vzdělávání na FF UP dokládají dlouhodobě zpracovávané statistiky. Nárůst zájmu a počtu studentů se týká většiny vyučovaných jazyků a studijních programů (Bc., Mgr. a Ph.D.) jak denního, tak kombinovaného studia.

NÁRŮST STUDENTŮ NA KAL: ZS 2007 - ZS 2013			
Semestr	Počet zapsaných studentů v systému STAG	Nárůst v ZS proti předchozímu roku – počet studentů	Nárůst v ZS proti předchozímu roku – v %
ZS 2007	1138	-	-
ZS 2008	1226	88	8%
ZS 2009	1295	69	6%
ZS 2010	1545	250	19%
ZS 2011	1878	333	22%
ZS 2012	1906	28	1%
ZS 2013	2040	134	7%
PRŮMĚRNÝ NÁRŮST KAŽDÝ ROK		150	10%

Personální zabezpečení jazykové výuky KAL

Pedagogickou činnost na KAL zajišťují kvalitní, erudovaní a zkušení vyučující se specializací na terciární sféru. Počet pedagogických pracovníků se na KAL v AR 2013/14 ustálil na těchto hodnotách: 8 interních členů (z toho 2 odborní asistenti, ostatní lektori) a 9 externích spolupracovníků. Nově byly v červnu 2013 na KAL vytvořeny 3 jazykové sekce: sekce anglického jazyka, sekce německého jazyka a sekce románských a ostatních jazyků.

Nabídka kurzů KAL v akademickém roce 2013/14

Kvantitativní i kvalitativní diverzitou své nabídky - cca 96 kurzů (týdně) v 8 jazycích všech znalostních úrovní Evropského referenčního rámce - nemá katedra na UP konkurenci. I z tohoto důvodu jsou kurzy KAL využívány i studenty jiných fakult UP (cca 7% studentů tvoří posluchači z jiných fakult, nejvíce z Přírodovědecké, Pedagogické a Právnické fakulty) a také zahraničními studenty programu Erasmus. Na jedné straně je zájem o kurzy obecného jazyka, které tvoří protiváhu čistě odborným kurzům (např. studenti Právnické fakulty mají

v nabídce své fakulty pouze kurzy odborného jazyka AJ a NJ zcela bez garance obecného lingvistického základu), na druhé straně existuje rozšiřující se nabídka specializovaných akademicky a profesně orientovaných kurzů.

NABÍDKA KURZŮ NA KAL V ZS V AKADEMICKÉM ROCE 2013/14	
VYČOVANÝ JAZYK	POČET KURZŮ V DANÉM JAZYCE/ ZS 2013/14
Angličtina	44
Němčina	26
Španělština	8
Italština	6
Francouzština	6
Ruština	4
Arabština	2
Rumunština (realizována 1x/2 roky)	0
CELKEM	96

Poznámka: Jedná se pouze o kurzy v bakalářském a magisterském studiu, nikoliv v DSP.

Typy realizovaných kurzů KAL

KAL dlouhodobě realizuje kromě kurzů obecného jazyka mnoho specializovaných kurzů, mj. i kurzy zaměřené na studijní obor studenta, např. angličtina pro sociology, němčina i angličtina pro studenty dějin výtvarných umění, angličtina pro psychology, angličtina pro muzikology, němčina pro historiky a archiváře (tento kurz je po celou dobu své existence povinným předmětem kategorie A v rámci akreditací i reakreditací obou oborů na Katedře historie) a řadu akademicky a profesně orientovaných kurzů, např. Academic English, Business English, Professional Communication in English. V rámci rektorátního projektu ESF KAL realizuje kurzy Interkulturní komunikace v angličtině, němčině, francouzštině, ruštině a španělštině. Po skončení projektů ESF budou kurzy pokračovat na všech úrovních, včetně kurzů pro doktorandy a akademické pracovníky a kurzů zahrnujících pracovní stáže. Připravujeme další předměty, které v sylabech obsahují pracovní stáž v CJ, a to včetně stáží zahraničních.

Katedra dále zajišťuje realizaci zkoušek z cizího jazyka v rámci doktorských studijních programů včetně přípravných modulů z anglického a německého jazyka. Katedra realizuje zkoušky z cizího jazyka v rámci kombinovaného studia z anglického, francouzského, italského, německého, ruského a španělského jazyka pro obory psychologie a sociální práce včetně přípravných tutoriálů. Katedra dále nabízí výuku v kurzech angličtiny a němčiny pro frekventanty Univerzity 3. věku.

Garance mezinárodních zkoušek ECL

V roce 2012 KAL převzala garanci mezinárodních jazykových certifikátů ECL (European Consortium for the Certificate of Attainment in Modern Languages) a stala se tak Národním testovacím centrem ECL pro Českou republiku. Studenti a široká veřejnost tak mají možnost získat mezinárodní jazykový certifikát. Jazykové zkoušky se realizují dvakrát ročně z jazyků čeština pro cizince, angličtina, němčina, francouzština, španělština, italština, ruština, polština a rumunština na úrovních A2, B1, B2 a C1 podle ERR. Národní testovací centrum také dvakrát ročně připravuje tvorbu testů z češtiny pro cizince. (Pořízka, 143) Zkouška ECL je komplexně akreditovaná Evropskou komisí v Bruselu.

V pedagogické oblasti si katedra klade perspektivně následující cíle:

- zachování nabídky kvalitní jazykové přípravy v kontextu nynějších oborových trendů

- obsah kurzů stanovovat jako progresivní, zaměřený na rozvoj akademických dovedností a obecnou i odbornou komunikaci
- rozšiřování nabídky o nové jazyky – jazyky orientální + menší evropské
- získávání rodilých mluvčích především pro výuku konverzačních kurzů
- příprava nových předmětů zahrnujících pracovní stáže, včetně zahraničních
- zohlednění specifické jazykové přípravy v doktorském studiu – realizace nových kurzů
- nabídka přípravných kurzů na jazykové certifikáty (ECL, CAE, FCE, DELE)
- komunikace s jednotlivými katedrami z hlediska plánování specializovaných kurzů
- implementace moderních technologií pro uplatnění blended learningu a e-learningu
- rozvoj sítě regionálních center ECL, školení pro examinátory a jejich certifikace
- pravidelné evaluace (centrální nebo katederní) jednotlivých kurzů KAL a provádění anket mezi studenty KAL – využití poznatků pro zkvalitňování výuky

3. Vědecká a odborná činnost KAL

Ačkoliv je pedagogická činnost katedry jednoznačně prioritní, její pracovníci se úspěšně podíleli a podílejí jako řešitelé nebo spoluřešitelé na několika projektech ESF. KAL dále organizuje a podílí se na celé řadě odborných seminářů a workshopů. Podpora odborné činnosti a dalšího vzdělávání pracovníků KAL ze strany vedení FF UP se pozitivně promítla rovněž do publikační činnosti (viz OBD).

Projekty a granty

Katedra řešila a řeší dva projekty ESF: *Inovace výuky komunikativních dovedností v angličtině* (ukončený projekt) a *Inovace kurzů akademické angličtiny pro humanitní obory* (dobíhající projekt). Dále se KAL podílí na projektu ESF *Vytvoření systému řízení kvality zahraničních pracovních stáží studentů UP*, kde je katedra garantem kurzů Interkulturní komunikace v cizích jazycích (období realizace: 2012 – 2014; do projektu řešeného Oddělením zahraničních vztahů je zapojeno 6 fakult UP). Členové katedry jsou úspěšnými žadateli o získání grantu individuálních zahraničních mobilit NAEP Grundtvig a grantu z programu AKTION Česká republika – Rakousko, v rámci něhož je pravidelně organizována česko – rakouská studentská výměna (2011 a 2013 Vídeň, 2012 Olomouc).

Organizace mezinárodních konferencí, workshopů a výstav

V nedávné době byla katedrou organizována celá řada konferencí, workshopů a výstav: např. workshop J. Raymenta (University of Kentucky) – „Vyjednávání“, workshop „Čeština jako cizí jazyk“ v rámci Setkání mladých lingvistů (ve spolupráci s Katedrou bohemistiky), konference „Střípky rumunské kultury“, studentská konference projektu „Inovace kurzů akademické angličtiny“ atd.

Ve vědecko-odborné oblasti si katedra klade perspektivně následující cíle:

- vytváření prostoru pro odborné a vědecké aktivity pedagogů KAL
- realizace již schválených projektů
- zapojení dalších pedagogů do práce na projektech a grantech
- udržování odborných kontaktů s jazykovými pracovišti ostatních univerzit např. odborné workshopy (1x/2 roky)
- formulování nových projektů

4. Zahraniční spolupráce

Katedra udržuje pravidelné kontakty s řadou jazykovědných pracovišť na zahraničních univerzitách zejména v oblasti pedagogicko-metodické, odborné, organizační a výzkumné (University of Maryland, University of Kentucky, Wirtschaftsuniversität Wien a další). Od roku 2009 byla uzavřena řada bilaterálních dohod ERASMUS o mobilitě pedagogů KAL (Dresden, Potsdam, Udine, Madrid, Bratislava, Gent).

V mezinárodní oblasti si katedra klade perspektivně následující cíle:

- udržovat a rozvíjet odborné a pedagogické kontakty s jazykovými pracovišti zahraničních univerzit
- navázat nové bilaterální smlouvy ERASMUS (Brusel, Uppsala, Bern, Santiago de Compostela, Palermo)
- i nadále vést studenty při účasti na zahraničních konferencích (celosvětová konference ILA, E-Leader), vedení mezinárodních studentských i akademických týmů
- zvat zahraniční odborníky k účasti na konferencích a workshopech

5. Závěrem

Kvalitním jazykovým vzděláváním se Katedra aplikované lingvistiky FF UP podílí na zkvalitňování kompetenčního profilu akademického a vědeckého dorostu všech kateder FF UP, a to systematickým rozvíjením cizojazyčných kompetencí s orientací jak na obecnou, tak zejména na odbornou, profesní a akademickou komunikaci.

LITERATURA:

- FLUCK, H.-R. Fachsprachen. Tübingen und Basel: A. Francke Verlag 1996, ISBN 3-7720-1294-9.
- POŘÍZKA, P. Jazyková zkouška ECL z češtiny pro cizince. In: Kateřina Hlínová (ed.): Sborník Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka 2007–2009. Praha: Akropolis 2009, s. 115–123, ISBN 978-80-87310-07-6.
- PRUDKÝ L./ PABIAN P./ ŠIMA K. České vysoké školství. Na cestě od elitního k univerzálnímu vzdělávání 1989-2009, Praha: Grada 2010, ISBN 978-80-247-3009-7.
- ROELCKE T. Fachsprachen. Berlin: Erich Schmidt Verlag 2005, ISBN 3-503-07938-6.
- VÍTKOVSKÁ O. Kabinet cizích jazyků na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. In: CASALC Review. 2013/1, s. 34-36, ISSN 1804-9435.

ÚDAJE O AUTOROVI:

PhDr. Jiří Nový, Ph.D.
Katedra aplikované lingvistiky
Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci
Vodární 6
77180 Olomouc
kontakt: jiri.novy@upol.cz

Anketa KAL 2013-2014

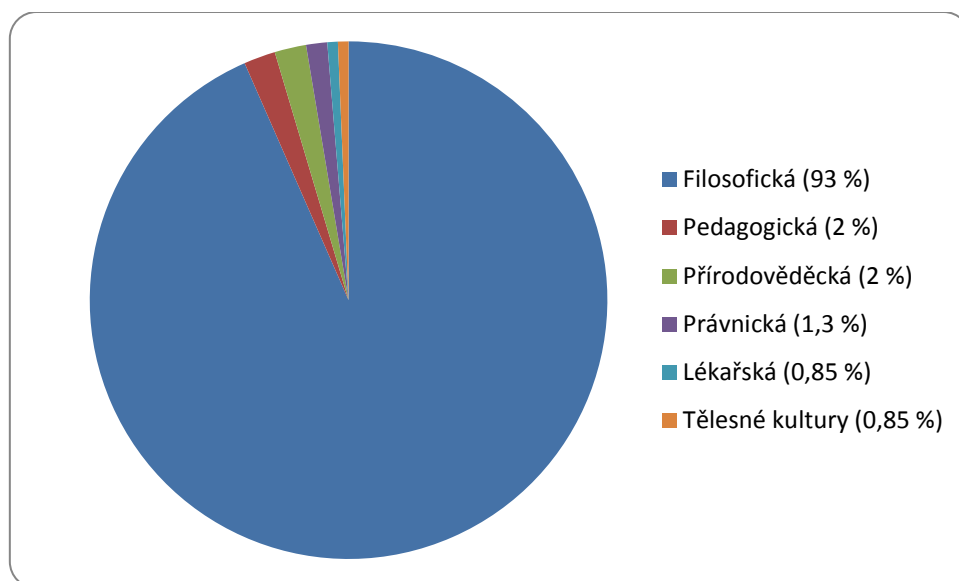
Informace o studentech

V druhé polovině října 2013 se na Katedře aplikované lingvistiky FF UP uskutečnilo malé sociologické šetření, kterého se zúčastnilo cca 200 studentů (polovina v kurzech angličtiny, čtvrtina v kurzech němčiny, zbytek v kurzech francouzštiny a italštiny), kteří anonymně odpovídali na soubor otázek.

První 3 otázky:

- 1) Uveďte svou kmenovou fakultu
- 2) Uveďte svůj věk
- 3) Uveďte pohlaví

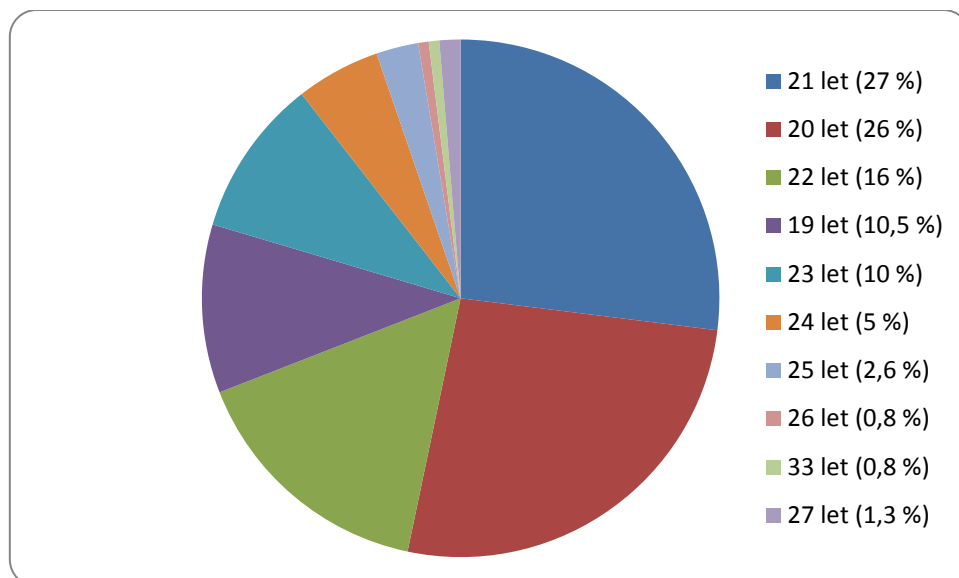
Fakulta

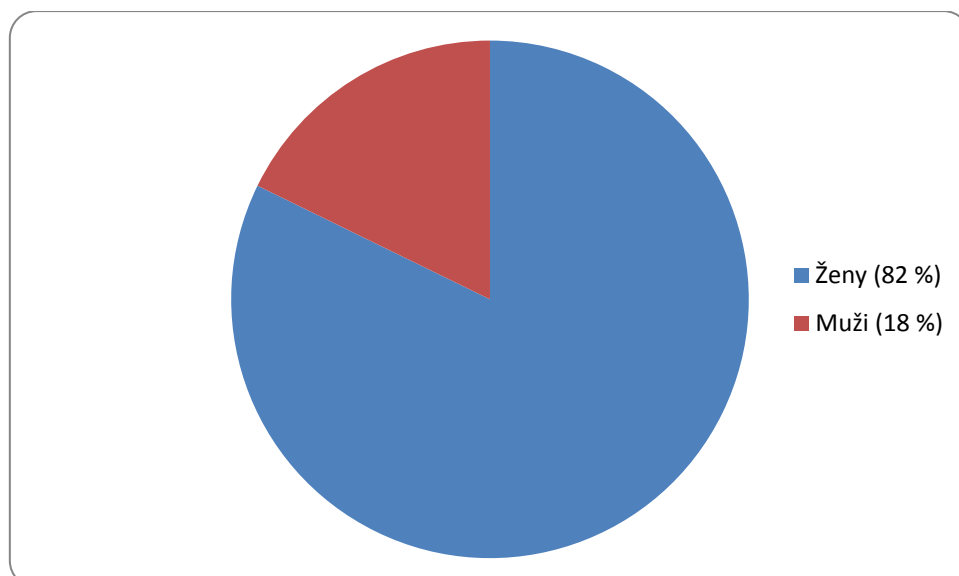
Anketa KAL 2013-2014

Informace o studentech

Věk

Pohlaví

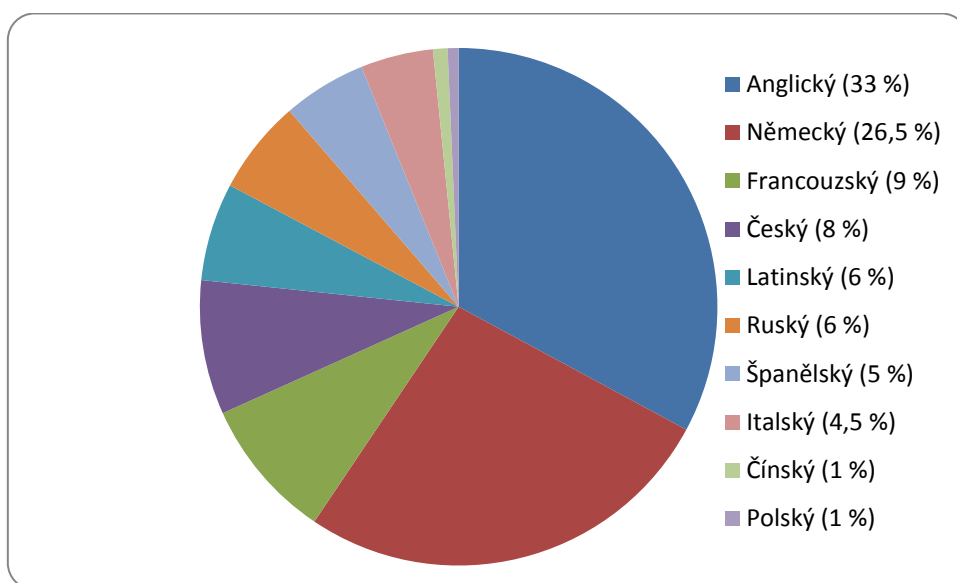

Anketa KAL 2013-2014

Jazykové preference

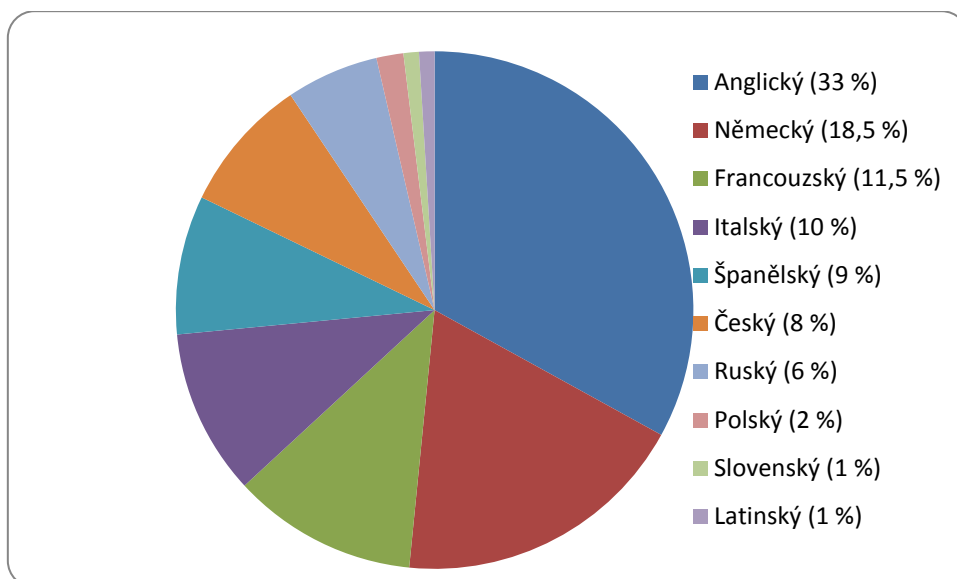
Jazyky z profesního hlediska

4. Uveďte 3 jazyky, které jsou pro vás důležité z profesního hlediska.

Jazyky z privátního hlediska

5. Uveďte 3 jazyky, které jsou pro vás důležité z privátního hlediska.

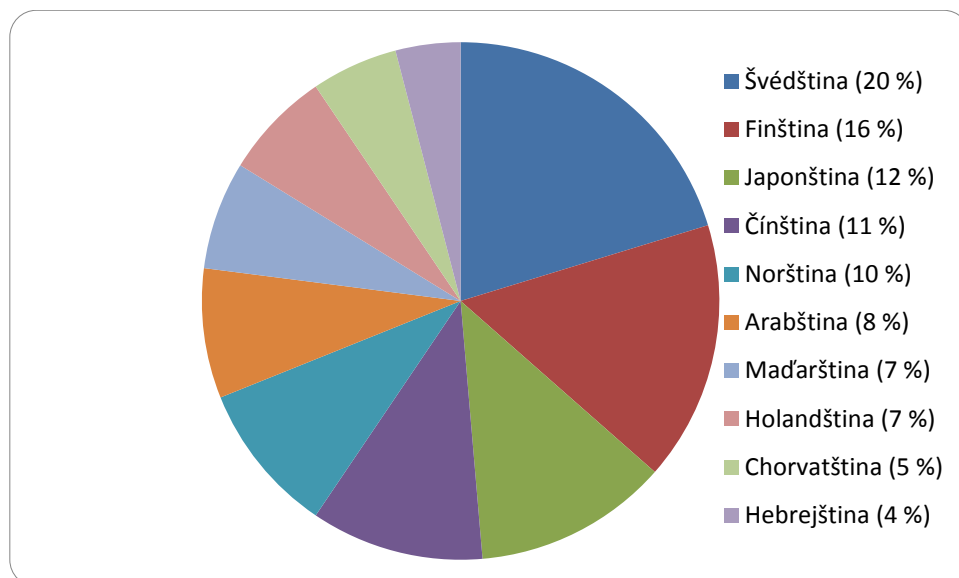

Anketa KAL 2013-2014

Jazykové preference

Zájem o jazyk méně obvyklý

6. Měli byste zájem o kurzy méně obvyklých jazyků? Napište kterých.

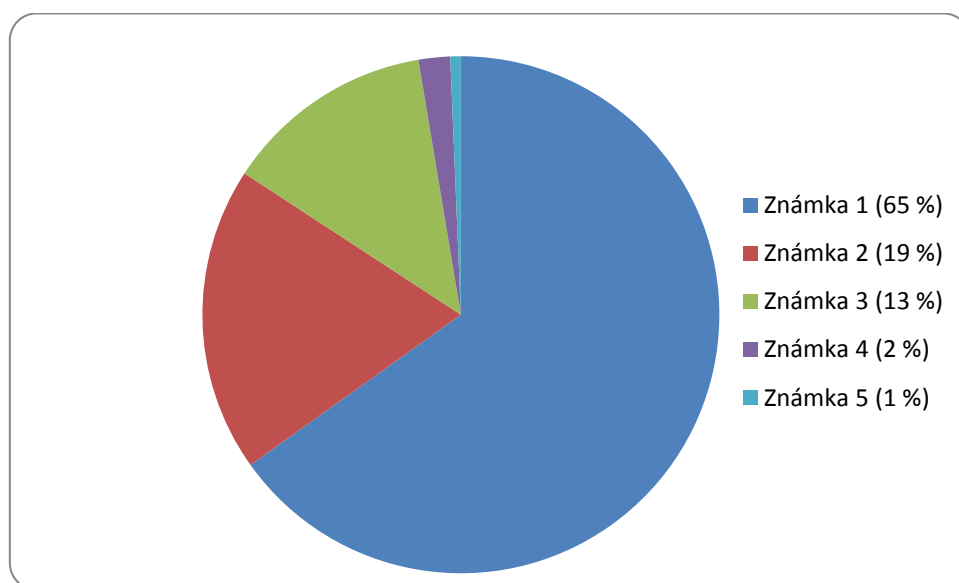

Anketa KAL 2013-2014

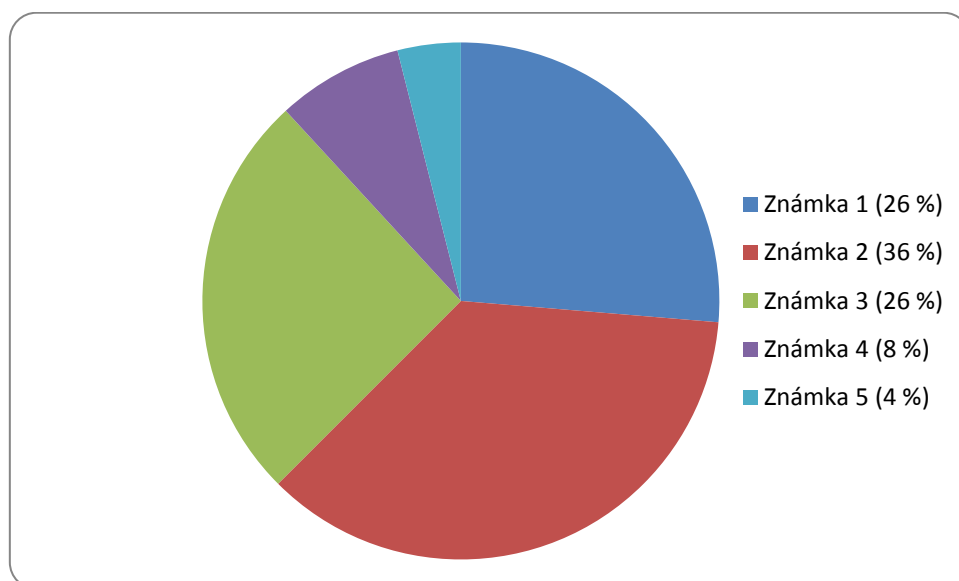
Obsah jazykových kurzů

7. U následujících šesti typů kurzů označte své preference známkou 1-5 (1 = nejlepší, 5 = nejhorší), přičemž stejnou známku můžete udělit i několikrát.

7 a) Preference kurzu OBECNÉHO JAZYKA

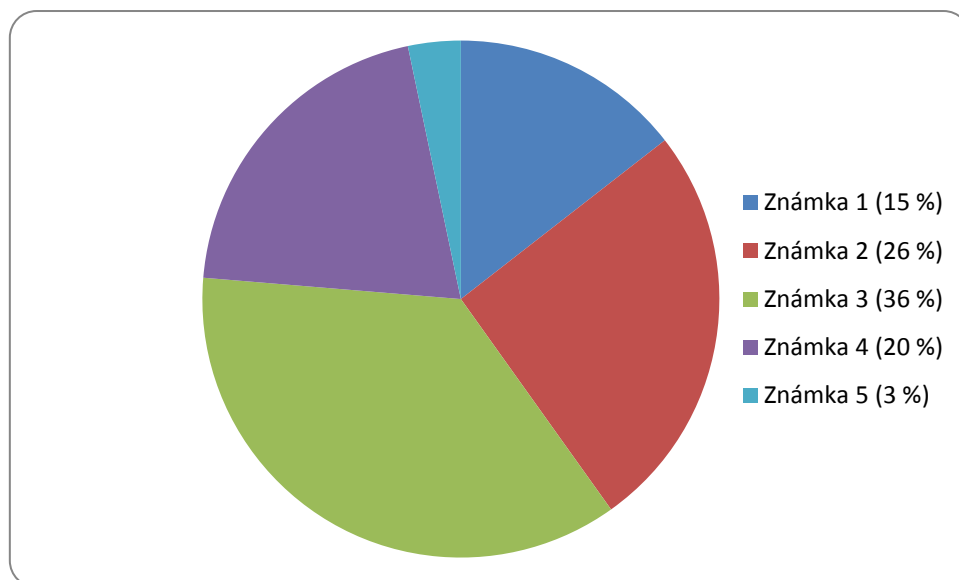
7 b) Preference kurzu ODBORNÉHO JAZYKA

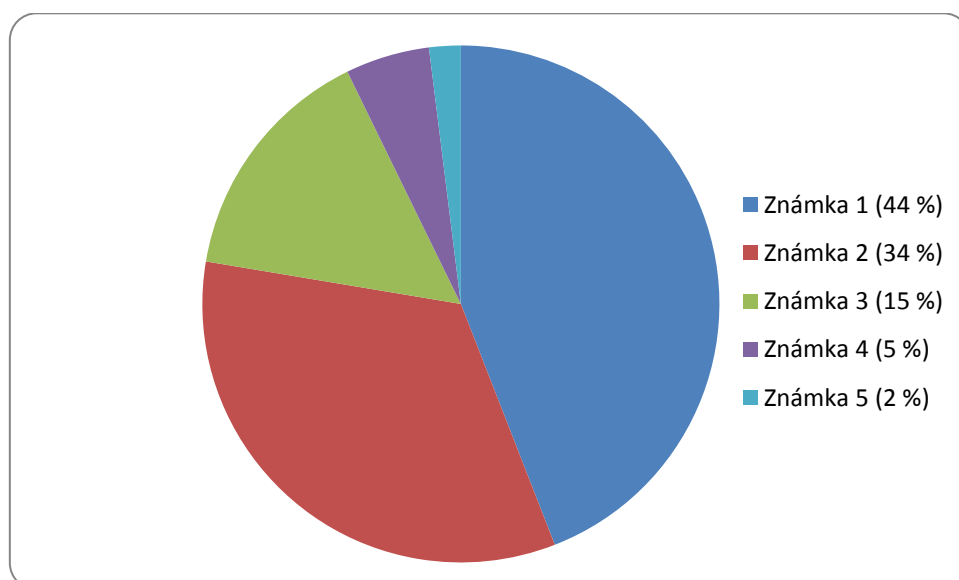
Anketa KAL 2013-2014

Obsah jazykových kurzů

7 c) Preference kurzu AKADEMICKÉHO JAZYKA

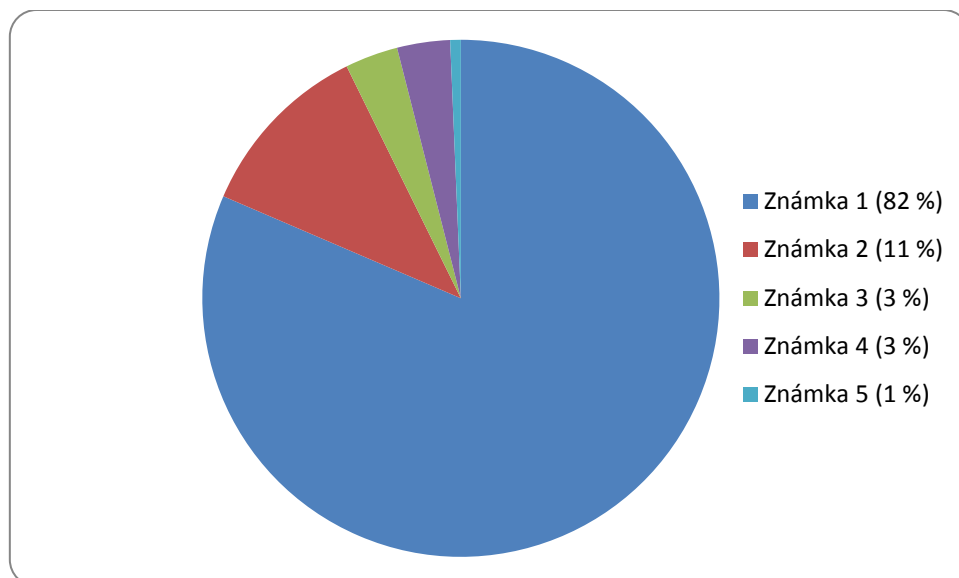
7 d) Preference kurzu GRAMATIKY

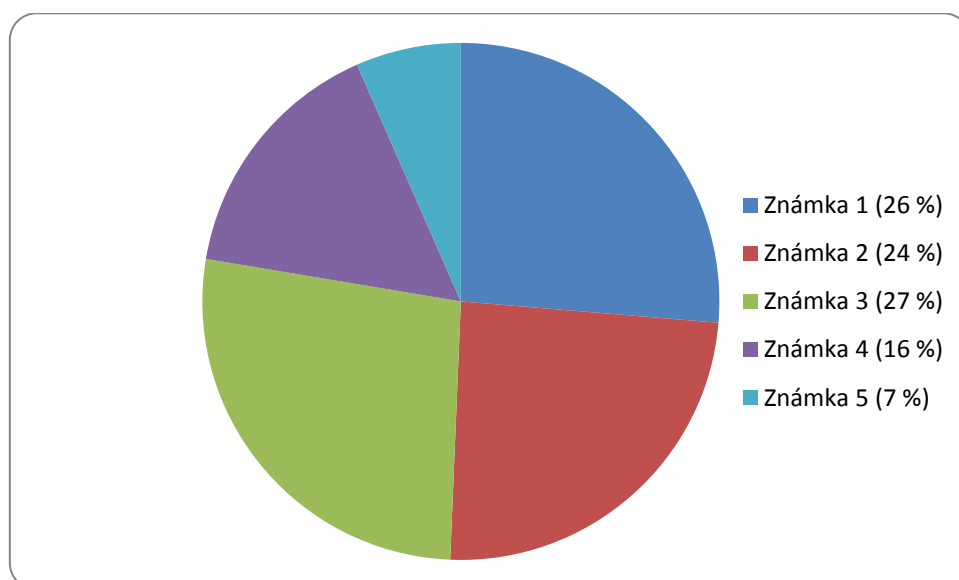
Anketa KAL 2013-2014

Obsah jazykových kurzů

7 e) Preference kurzu KONVERZACE

7 f) Preference kurzu PREZENTAČNÍ DOVEDNOSTI

Anketa KAL 2013-2014

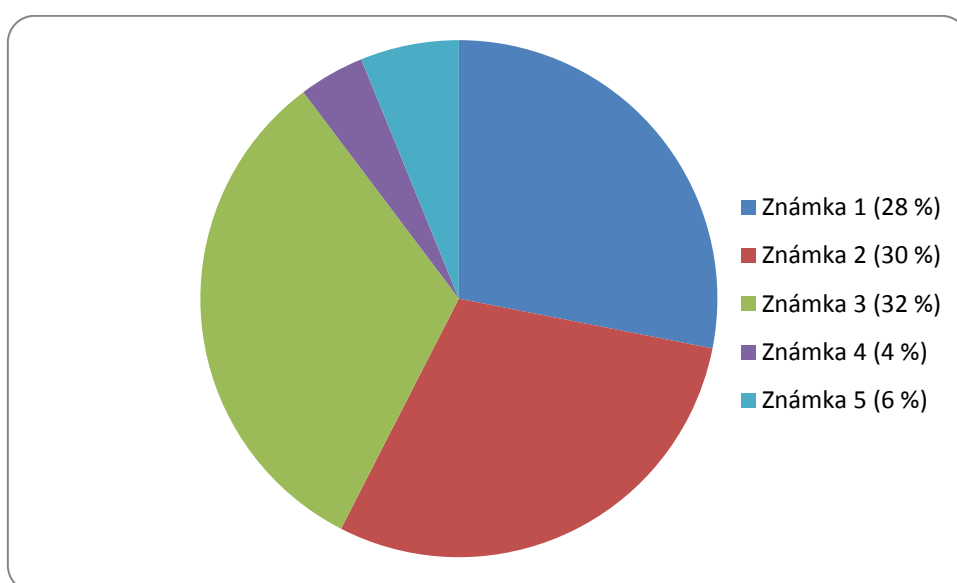
Organizace kurzů

8. Popište své preference z hlediska organizace jazykových kurzů: u následujících položek označte své preference známkou 1 – 5 (1 = nejlepší, 5 = nejhorší), přičemž stejnou známkou můžete udělit i několikrát.

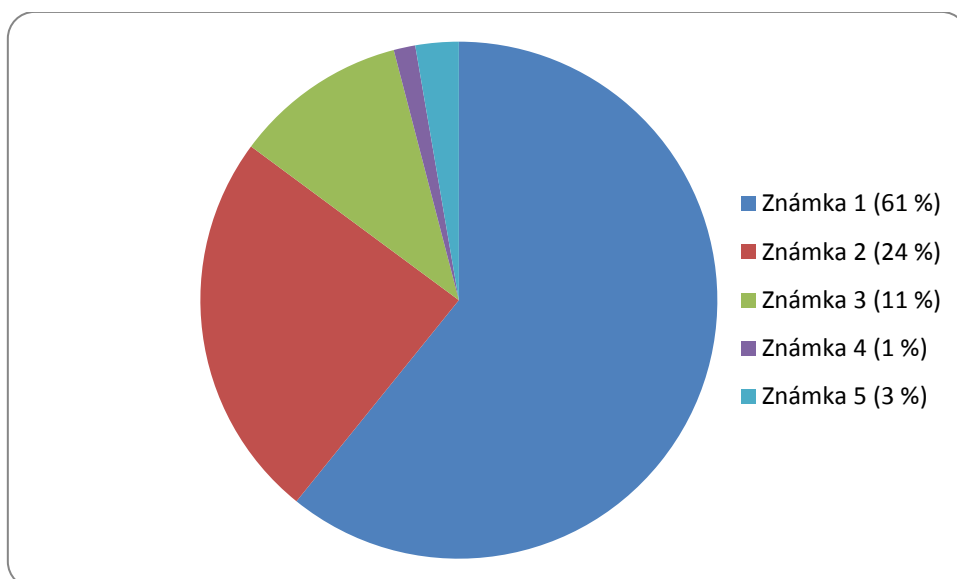
8.1. POČET VYČOVACÍCH HODIN:

- a) 1 x 90 minut/týden
- b) 2x 90 minut/týden

Preference výuky 1 x 90 min/týden

Preference výuky 2 x 90 min/týden

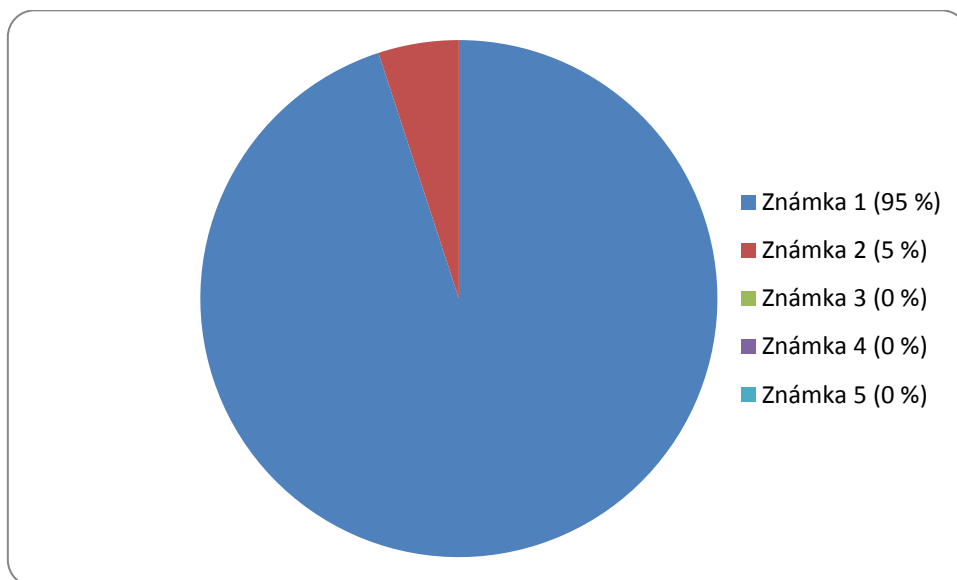
Anketa KAL 2013-2014

Organizace kurzů

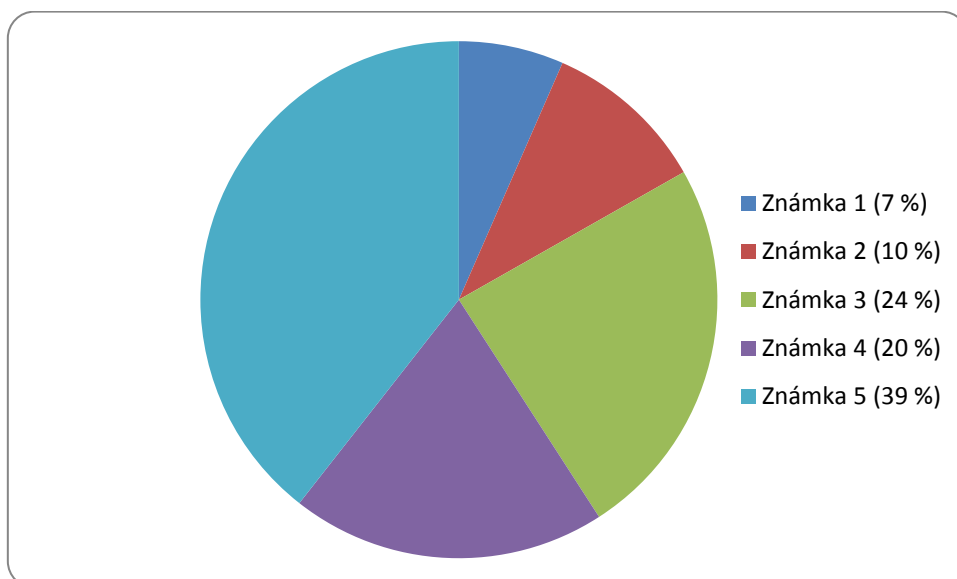
8.2. KONÁNÍ VÝUKY:

- a) Výuka se koná v průběhu celého semestru
- b) Výuka se koná blokově (3-5 dní po 4-8 hodinách) např. ve zkuškovém období

Preference výuky v průběhu celého semestru

Preference blokové výuky

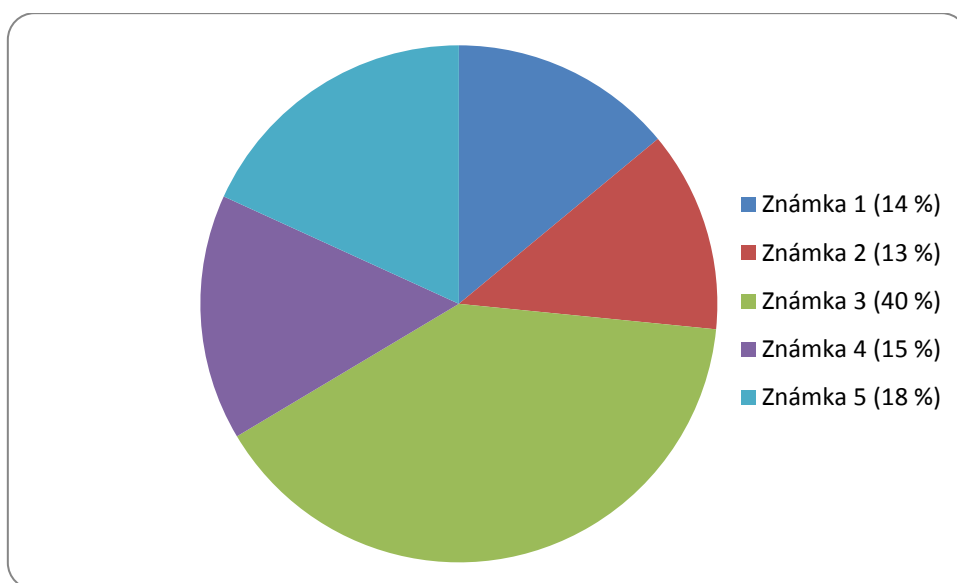
Anketa KAL 2013-2014

Organizace kurzů

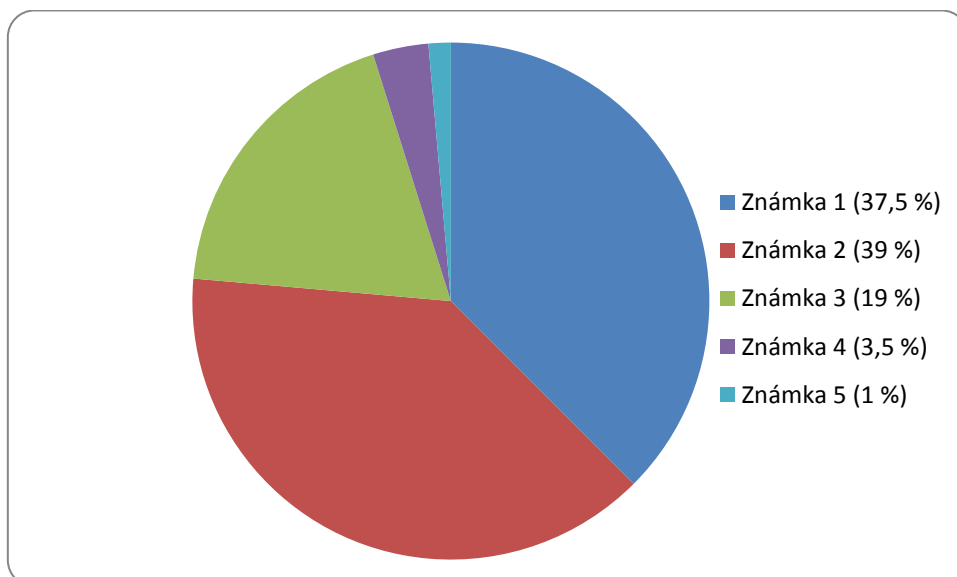
8.3. VÝUKA JE REALIZOVÁNA:

- a) jako jednosemestrální kurz
- b) jako dvousemestrální kurz
- c) jako čtyřsemestrální kurz

Preference výuky jednosemestrálně

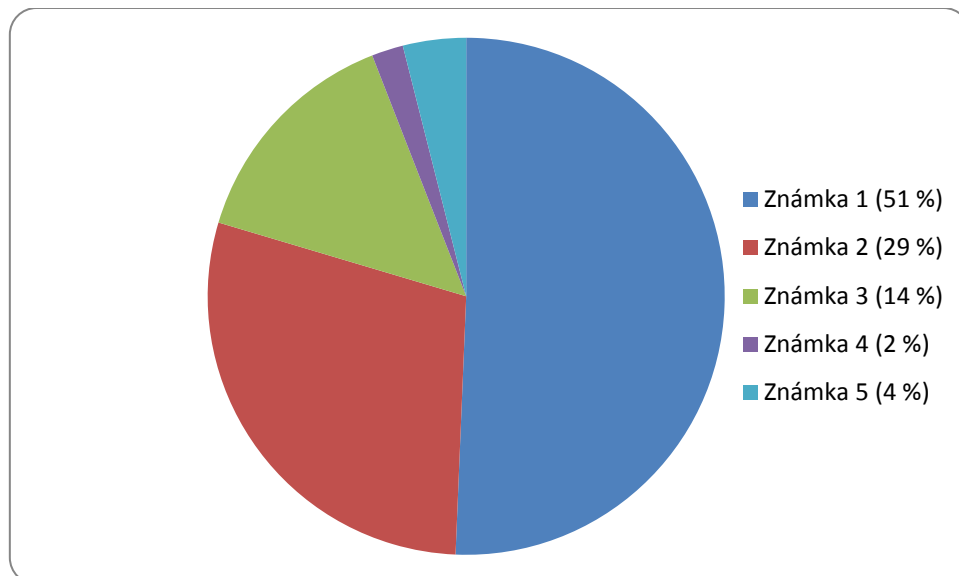
Preference výuky dvousemestrálně

Anketa KAL 2013-2014

Organizace kurzů

Preference výuky čtyřsemestrálně

Anketa KAL 2013-2014

Vyučovací metody a rozvržení výuky

9. Popište své preference z hlediska vyučovacích metod: u následujících položek označte své preference známkou 1 – 5 (1 = nejlepší, 5 = nejhorší), přičemž stejnou známku můžete udělit i několikrát.

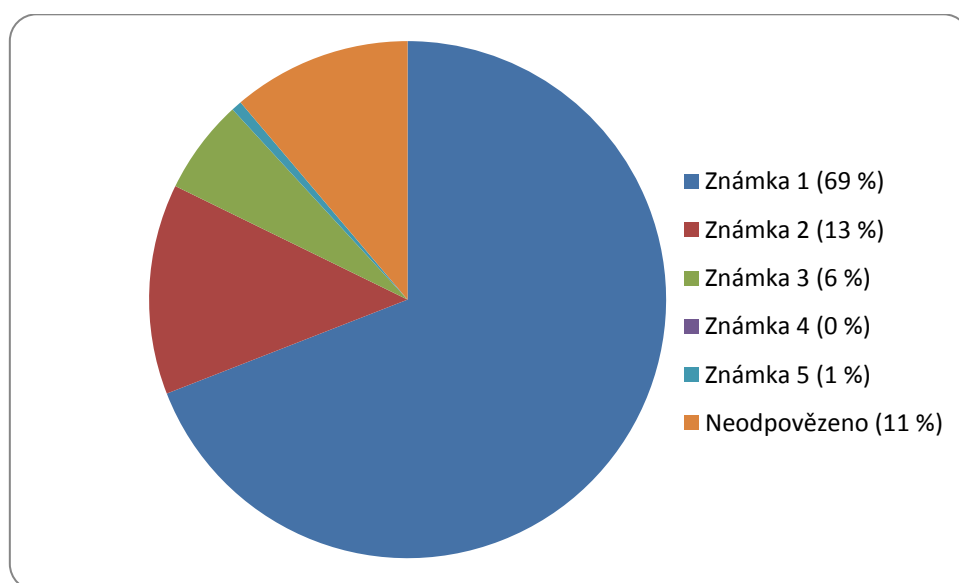
9.1. KONTAKTNÍ VÝUKA VS. KOMBINOVANÉ KURZY

a) Kontaktní výuka s vyučujícím

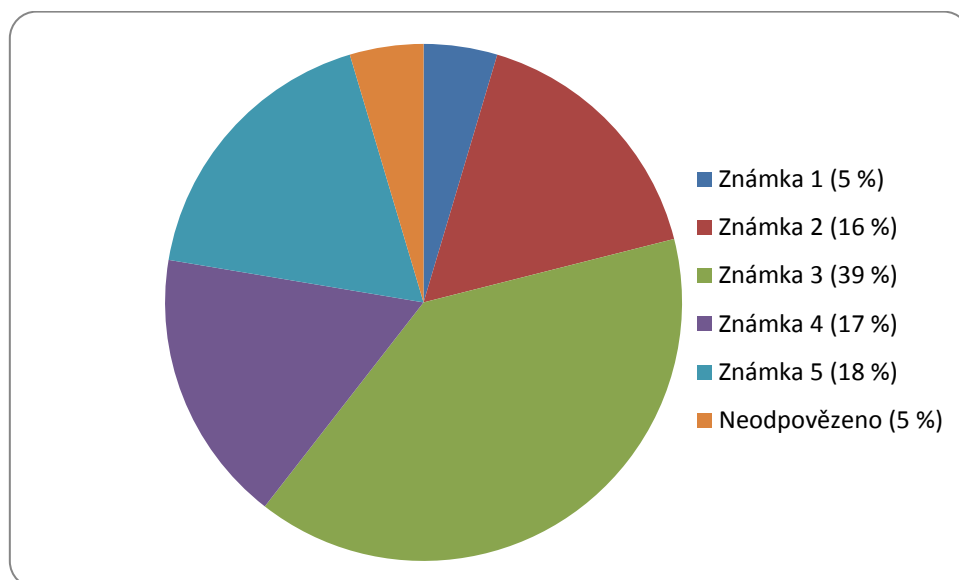
b) On-line výuka – e-learning

c) Kombinované kurzy: kontaktní výuka + e-learning

Kontaktní výuka s vyučujícím

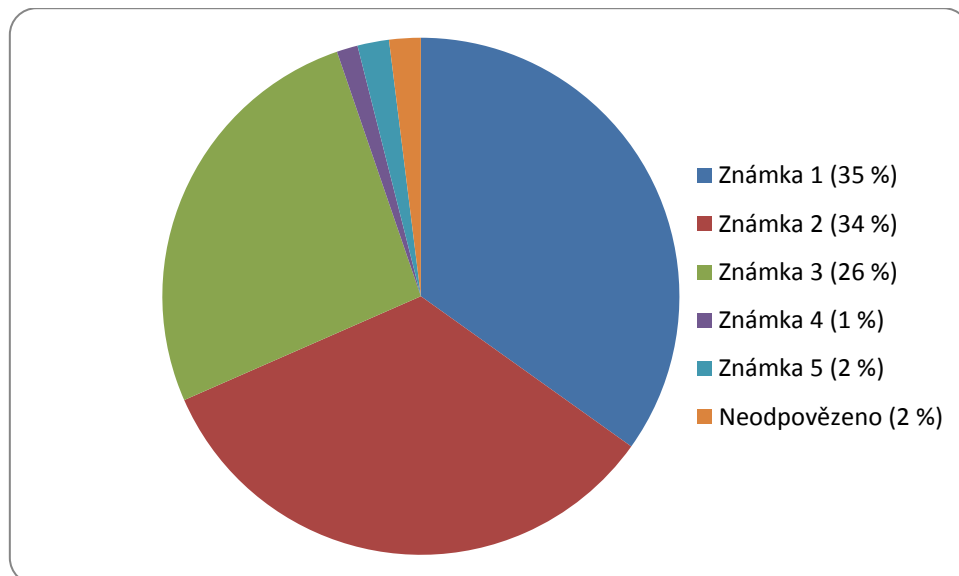
Online výuka (e-learning)

Anketa KAL 2013-2014

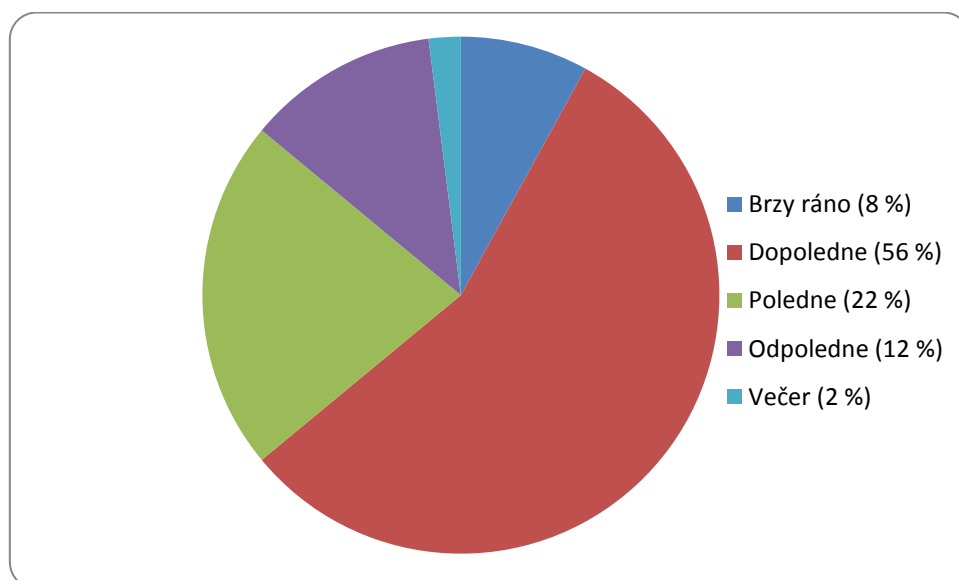
Vyučovací metody a rozvržení výuky

Kombinace (kontaktní + online výuka)

Čas výuky

10. Preferuji výuku jazyka – zatrhněte jednu odpověď.

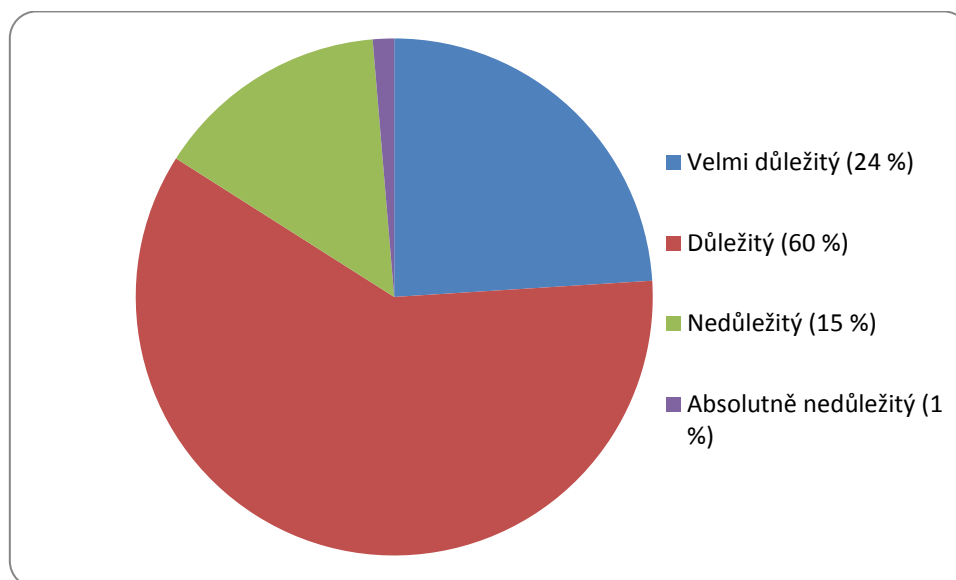

Anketa KAL 2013-2014

Vyučovací metody a rozvržení výuky

Důležitost jazykového certifikátu

11. Jak je pro Vás důležitý jazykový certifikát - zatrhněte jednu odpověď.

Ochota platby za jazykový kurz

12. Byli byste ochotni za jazykové kurzy platit? Zatrhněte jednu odpověď.

